

СЛОВА ПРА МАРГАРЫТУ ЯФІМАВУ

У гісторыі беларускага літаратуразнаўства ёсць знакавыя постаці, у адносінах да якіх можна сказаць: “знаходзіліся ля вытокаў...”, “былі пачынальнікамі...”, “пакінулі пасля сябе каштоўную навуковую спадчыну...” і г. д. Да ліку такіх асоб адносіцца кандыдат філалагічных навук, дацэнт, сябра грамадскага аб’яднання “Саюз пісьменнікаў Беларусі” Маргарыта Барысаўна Яфімава (25.12.1927 – 21.01.2015) – нястомны працаўнік на ніве даследавання гісторыі і сучаснага стану беларускай дзіцячай літаратуры.

Пасля заканчэння філалагічнага факультэта Беларускага дзяржаўнага ўніверсітэта (1951) і аспірантуры пры гэтай навучальнай установе (1955) Маргарыта Яфімава выкладала беларускую літаратуру ў Магілёўскім педінстытуце (да 1966 г.) і Беларускім дзяржаўным універсітэце (пасля 1966 г.). Сярод яе выкладчыцкіх і навуковых інтарэсаў галоўным стала беларуская дзіцячая літаратура: гісторыя і сучасны стан, выхаваўчы патэнцыял гэтай часткі нацыянальнага прыгожага пісьменства. Яна аўтар манаграфій “Цэлы свет – дзецям”, “Янка Маўр”, хрэстаматыі “Беларуская дзіцячая літаратура”, шэрагу навуковых артыкулаў, дапаможнікаў па арганізацыі выхаваўчай работы з вучнямі “Літаратурныя вечары ў школе”, “Гучыць жывое слова”, “Зямля бацькоў, зямля святая” і інш.

Маргарыта Яфімава – адна з пачынальнікаў стварэння гісторыі беларускай дзіцячай літаратуры. Першым значным і знакавым крокам у гэтым кірунку яе дзейнасці стала праца па падрыхтоўцы раздзелаў для вучэбнага дапаможніка “Беларуская дзіцячая літаратура” (1980, пад рэдакцыяй М. Яфімавай і М. Барсток). У пачатку XXI ст. Маргарыта Барысаўна выказала настойлівую прапанову пра падрыхтоўку новага вучэбнага дапаможніка па беларускай дзіцячай літаратуры для вышэйшых навучальных устаноў Беларусі. Руплівая даследчыца, таленавіты метадыст, каардынатар навуковых праектаў, яна была рэцэнзентам тыпавай вучэбнай праграмы “Беларуская дзіцячая літаратура” для вышэйшых навучальных устаноў Беларусі, падрыхтаванай у Магілёўскім дзяржаўным універсітэце імя А. Куляшова (2005) – праграмы, якая не страціла гістарычнай і метадычнай актуальнасці і сёння. Па ініцыятыве М. Яфімавай пры МДУ імя А. Куляшова быў створаны аўтарскі калектыў, які падрыхтаваў вучэбны дапаможнік “Беларуская дзіцячая літаратура” (2008, пад рэдакцыяй А. Макарэвіча і М. Яфімавай). Маргарыта Барысаўна была не толькі адным з рэдактараў гэтага дапаможніка, аўтарам многіх яго раздзелаў, але і ўзнёслай натхняльніцай для ўсіх удзельнікаў навуковага праекта на творчую працу, на пошук і выяўленне адметнасці беларускага прыгожага пісьменства для дзяцей. Сёння дапаможнік “Беларуская дзіцячая літаратура” – шырока запатрабаваная вучэбная крыніца, а таксама грунтоўны падмурак для стварэння гісторыі айчынай дзіцячай літаратуры. І ў гэтым – вялікая заслуга шаноўнай Маргарыты Барысаўны.

Чалавек з актыўнай грамадзянскай пазіцыяй, чулы таварыш, надзейны сябар і шчыры дарадца... Яе сэрца заўсёды поўнілася любоўю да людзей і Радзімы. Памяць пра Маргарыту Барысаўну Яфімаву застанецца ў сэрцах яе вучняў, калег, чытачоў.

Алесь МАКАРЭВІЧ,
загадчык кафедры беларускай літаратуры
Магілёўскага дзяржаўнага ўніверсітэта
імя А. А. Куляшова.